

*І.М. Онопрієнко, канд. екон. наук, доц.,
Сумський національний аграрний університет*

СУЧАСНИЙ СТАН КРЕДИТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ АГРАРНОГО СЕКТОРА

За останні роки єдиним шляхом виходу із кризового стану аграрного сектора економіки практично всі вчені визнають необхідність державної фінансової підтримки сільськогосподарських товаровиробників. Ідея пільгового кредитування сільського господарства України розглядається базовою як самими товаровиробниками так і вченими.

Важливим джерелом формування фінансових ресурсів підприємств аграрного сектора залишається кредитна діяльність. Однак через збитковість галузі, відсутність ліквідної застави у товаровиробників і, як наслідок, високу ймовірність неповернення кредитів і недосконалість законодавчих механізмів аграрний сектор став непривабливим для інвестицій, а кредитування для сільськогосподарських товаровиробників – надто ризиковим бізнесом. Через це частка кредитів комерційних банків у загальній структурі кредитування була дуже низькою.

Основними причинами низької інвестиційної привабливості аграрної галузі та підвищення ризиковості сільськогосподарського кредитування є:

- сезонні особливості сільськогосподарського виробництва і залежність від природно-кліматичних умов;
- відсутність у позичальників ліквідного забезпечення кредитів;
- проблеми, пов'язані із реалізацією продукції, в тому числі неплатежі або затримки надходження виручки від реалізації;
- невідповідність потреб сільськогосподарських підприємств у кредитних ресурсах і бажань та можливостей банківських установ;
- підвищена нестійкість фінансового стану аграрних підприємств.

У той же час вивчення зарубіжного досвіду свідчить, що аграрний сектор у провідних країнах кредитується у великих обсягах. До країн з найвищою питомою вагою позичкових коштів в аграрному капіталі належать Великобританія та Німеччина – 50 %, на Францію припадає понад 40, Італію та Бельгію – більше 30 %.

Отже, діяльність сільськогосподарських підприємств у системі ринкової економіки неможлива без періодичного використання різноманітних форм залучення кредитів. Важливе значення у формуванні фінансово-кредитного механізму належить державі, оскільки однією з головних її функцій є створення сприятливого економічного середовища, вона застосовує й відповідні економічні методи впливу. До них належать державні кредити, пільги з оподаткування, фінансова допомога. Названі методи спрямовані на максимальний захист національного товаровиробника, підтримку його конкурентоспроможності.

Функціонально-цільова модель розбудови кредитної інфраструктури повинна містити в собі створення банку, який би обслуговував лише аграрну сферу. Чи це буде Кооперативний банк, чи Державний аграрний банк, в будь-якому разі він повинен виступати як інститут проведення фінансово-кредитної політики в аграрному секторі економіки, бути центром зосередження всіх фінансово-кредитних ресурсів галузі та здійснювати координацію кредитно-фінансових потоків. Саме цим шляхом пішли багато країн – Бельгія, Данія, Нідерланди, Франція. Такий спеціалізований банк в Україні повинен стати також розробником методик, інструкцій, стандартних вимог, уніфікованих форм пакета кредитних карток і документів як орієнтирів для банківської практики щодо надання й обслуговування сільськогосподарських та іпотечних кредитів, ініціатором розробок і впровадження нових гарантійних і фінансово-кредитних інструментів у площині збільшення строків, спрощення процедури й зниження вартості кредитування

Отже, розвиток фінансово-кредитних відносин в аграрній сфері повинен базуватися на ринкових засадах, але з елементами державного регулювання.

Онопрієнко, І.М. Сучасний стан кредитування підприємств аграрного сектора [Текст] / І.М. Онопрієнко // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : збірник тез доповідей XIII Всеукраїнської науково-практичної конференції (28-29 жовтня 2010 р.). - Суми : УАБС НБУ, 2010. - Т. 2. - С. 158-159.